

Inventarisatie van de kleine ijsvogelvlinder 2013

door

J.J.Heuvelmans

Met medewerking van natuurliefhebbers van IVN Maasduinen

Frank Bons

Camilia Sitsen

Inhoud

1: Inleiding

2: Doelstelling

3: Kerngebied en telroutes

3.1 Telroute Noord

3.2 Telroute Zuid

4: Resultaten van de tellingen en vergelijking met 2011-2012

4.1 resultaat aantallen vlinders 2013 en verspreidingsgebied

4.2 vergelijking telresultaten 2013 met 2011 en 2012

5: Discussie

6: Conclusies

1. Inleiding

In het gebied van IVN Maasduinen is een gebied met een geschikt biotoop voor de kleine ijsvogelvlinder. Dit biotoop bestaat uit nat en gevarieerd loofbomenbos met veel kamperfoelie (belangrijkste waardplant van de kleine ijsvogel vlinder) en bramen (belangrijke voedselplant).

In 2008 werden hier nog kleine ijsvogelvlinders gezien. In navolging van een succesvolle biotoop verbetering in de Weerterbossen, heeft het Limburgs Landschap in samenwerking met de beheergroep van IVN Maasduinen in dit gebied eveneens biotoop aanpassingen verricht. Deze bestonden uit kleinschalig snoeiwerk (voorjaar 2009), het verwijderen van grote Amerikaanse eiken en het aanleggen van windluwe open plekken (najaar 2009) en het snoeien en dunnen van ca. 3 km bosranden (winter 2011).

2. Doelstelling

Het is de bedoeling om na de biotoop aanpassingen enkele zaken te volgen

- 1: Het monitoren van de aantallen vlinders op twee bepaalde telroutes.
- 2: Een indruk krijgen van de grootte van het vlieggebied.
- 3: Onderzoek naar nieuwe vestiging in de verdere omtrek.

3. Kerngebied en telroutes

Het kern(bron)gebied van de kleine ijsvogelvlinder zijn de natte bossen langs de Broekveldweg en langs de Turfgraaf en de Lommerbroekweg.

3.1. Telroute Noord.

Over de Lommerbroekweg naar het noorden, rechtsaf bij de Turfgraaf en na 80 meter rechtsaf terug naar de Hanikerweg.

3.2. Telroute Zuid.

Vanaf het industrieterrein Lomm (Spikweien) langs de Broekveldweg tot aan de Hanikerweg.

4.Resultaten van de tellingen 2013 en vergelijking met 2011-2012¹⁾

4.1 Resultaat aantallen vlinders 2013 en verspreidingsgebied

Telroute Noord

Datum	Aantal	Tijdstip	Waarnemer	Weer
23-6	1	19.40	Frank Bons	19 C bewolkt
26-6	7	15.00	Jan H + Ca S	Licht bewolkt
1-7	19	15.00	Jan H + Cam S	20 C ¾ bewolkt
2-7	20	16.00	Anne F + Ca S	22 C zonnig
6-7	18		J.E.Kikkert	25 C zonnig
10-7	10	16.30	Jan H + Ca S	23 C zonnig
14/7	10	13.00	A. Fr + M. V + F. B	Deels bewolkt later zonnig
15/7	13	14.00	J. H + Ca. S	26 C Zonnig
24/7	12	14,30	J.H + C.S	Zonnig na bewolking

Maximaal getelde aantal is 20 vlinders

Telroute Zuid

Datum	Aantal	Tijdstip	Waarnemer	Weer
22-6	2		Anne F + Mat V.	19 C bewolkt
25-6	1	13.30	Mat V.	16 C licht zonnetje
25-6	2	15.30	Henny M.	16 C bewolkt
25-6	5		Jac H.	
26-6	6	16.00	Jan H + Cam. S	15 C licht bewolkt
1-7	9	15.45	Jan H + Cam S	20 C ¾ bewolkt
2-7	8	15.00	Anne F + Ca S	22 C zonnig
4-7	10		Paul Smeets	22 C bewolkt
9-7	10		Jac Hendrix	25 C zonnig
10-7	8	15.30	Jan H + Ca S	23 C zonnig
14/7	6	13.30	A. Fr + M. V + F.B	Eerst bewolkt later zonnig
15/7	15	14.30	J. H + Ca. S	26 C Zonnig
15/7 !!	7		Harry B	26 C Zonnig
24/7	0	15.30	J H + C. S	Matig bewolkt

Maximaal getelde aantal is 15 vlinders

Verspreidingsgebied 2013

Dat.	Aantal	Tijdst.	Waarnemer	T [C]	Plaats	Afstand tot Bron
29-6	1		J Smits		G-N kanaal	6-7 km
30-6	1		Sandra O + N. t W.		G-N kanaal	6-7 km
1-7	1	12.30	JH	20	Sparrenlaan 4	3,2 km
2-7	1	12.30	J Hartog + H. Reijnen		G-N kanaal	6-7 km
2-7	1	13.30	JH	20	Sparrenlaan 4	3,2 km
4-7	1	14.00	JH + CS	22	Jagersrust	2,2 km
6-7	2	13.00	Vlinderwerkgr.	25	Vreewater	1,7 km
7-7	1	10.30	Frank Bons	25	Witte berg	1.0 km
30-7	1	13.30	Jan Heuvelmans	22	Vreewater	1,8 km

De kleine ijsvogelvlinder is tot op 6-7 km van het kerngebied aangetroffen. Dit betreft enkele onafhankelijke waarnemingen. Deze kunnen afkomstig zijn van het Schuitwater (6km) of Lomm (7 km)

4.2 Vergelijking telresultaten 2013 met 2011 en 2012.

	2013	2012	2011
Maximaal aantal route Noord	20 (39%)	9 (17%)	51 (100%)
Maximaal aantal route Zuid	15 (23%)	11 (17%)	65 (100%)
Maximale verspreiding	Tot 6-7 km	Tot 3,2 km	Tot 3,2 km

Het jaar 2011 was een heel goed jaar vanwege een warm en zonnig voorjaar. Tussen haakjes staan de percentages van de getelde vlinders t.o.v. het topjaar 2011.

5: Discussie

Vooraf in 2009 zijn er forse beheers maatregelen in het kleine ijsvogelvlinder biotoop genomen. Naast het warme en droge voorjaar 2011 zal dit er mede toe bijgedragen hebben dat de kleine ijsvogelvlinder in 2011 een heel goed resultaat heeft geboekt. Er werden respectievelijk 65 en 51¹⁾ vlinders geteld langs telroute Zuid en Noord. Helaas was het resultaat in 2012 bedroevend slecht. Er zijn slechts 15-20% van de aantallen van 2011 geteld. In 2013 zijn de aantallen vlinders weer iets toegenomen t.o.v. het slechte jaar 2012. De percentages t.o.v. het topjaar 2011 variëren van 23% (Zuid) tot 39% (Noord). Het voorjaar 2013 was weliswaar lang koud maar minder nat dan in 2012. Dus de kleine ijsvogelvlinder heeft zich in 2013 weer iets hersteld t.o.v. het mindere jaar 2012, maar de aantallen van het topjaar 2011 worden bij lange na nog niet gehaald.

De vlinders zijn dit jaar ook veel meer en ver buiten het brongebied waargenomen. Dit in tegenstelling tot 2012 toen er slechts een enkele vlinder buiten het brongebied gezien is. Er is toen zelfs geen enkele vlinder in het Vreewater waargenomen. Deze verspreiding (meer en verder) past in het resultaat dat de vlinder zich iets hersteld heeft.

Aangezien er nauwelijks/geen biotoop veranderingen in het brongebied zijn geweest geven deze resultaten aan dat de kleine ijsvogelvlinder wel heel erg afhankelijk is van het weer.

Er zijn dit jaar enkele (onafhankelijke) waarnemingen bij het Gelders-Niers kanaal gedaan. De afstand tot de twee dichtst bijgelegen brongebieden (Schuitwater en Lomm) is 6-7 km. Dit laat zien aan dat de kleine ijsvogelvlinder een behoorlijk verspreidingsgebied heeft en er zeker kansen op (her)kolonisatie van nieuwe gebieden is (bv. Vreewater).

In 2013 is de eerste kleine ijsvogelvlinder gezien op 22/6, in 2012 op 9/6 en in het topjaar 2011 op 26/5. Dit betekent dat deze vlindersoort 2-4 weken vertraagd is tov 2011 en 2012. Zo'n vertraging is dit jaar ook bij diverse soorten dagvlinders gezien en is veroorzaakt door het langdurig koude voorjaar 2013.

6. Conclusies.

*In 2013 heeft de kleine ijsvogelvlinder zich iets hersteld van het mindere jaar 2012.

*Er zijn dit jaar maximaal resp. 15(Zuid) en 20 (Noord) vlinders geteld. Dit is resp. 23% (Zuid) en 39% (Noord) t.o.v. het topjaar 2011.

*Alle plekken waar de kleine ijsvogelvlinder buiten het kerngebied gesignaleerd is (tot 6-7 km) zijn bereikbaar via bosranden en bomenrijen. Er hoeven geen grote open vlakten overgestoken te worden.

7. Verwijzing

1) Zie ook: Inventarisatie van de kleine ijsvogelvlinder 2011-2012

(Website: IVN Maasduinen/werkgroepen/vlinders/verslag kleine ijsvogelvlinder)

Dankzegging

Bij deze wil ik alle natuurvrienden van IVN Maasduinen en bekenden bedanken voor de bijdragen aan dit verslag.